

دائرة المعارف مصور

فيلم

THE FILM BOOK

«دایره‌المعارف مصور فیلم»

نویسنده: رونالد برگان
مترجم: رحیم قاسمیان
ویراستار: الهام شوشتری زاده
تصاویر: حامد علیزاده
ناشر: سایان

مدیر هنری: سلمان رئیس‌اللهی
ویرایش تصاویر و صفحه‌آرایی: محمد محمدی
ویرایش: محمد لوری آیکنار

چاپ: ستاره سبز
صحافی: نمونه
لیتوگرافی: اطلس چاپ
نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۵
شمارگان: ۲۰۰۰
قیمت: ۷۵۰۰۰ تومان

سرشناسه: برگان، رونالد / Bergan, Ronald
عنوان و نام پدیدآور: دایره‌المعارف مصور فیلم (از هالیوود تا بالیوود) /
نویسنده: رونالد برگان؛ مترجم: رحیم قاسمیان.
مشخصات نشر: تهران: سایان، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری: ۳۴۸ ص.؛ مصور، جدول، نمودار.
شابک: ۷۵۰۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۶۰۰-۸۲۶۹-۵-۰۴

وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: عنوان اصلی: The film book: a complete guide to the world of film

موضوع: سینما

موضوع - تاریخ

شناسه افزوده: قاسمیان، رحیم، ۱۳۳۱ - مترجم
رده بندی کنگره: ۲۱۳۹۵ / ۴۰۶ / PN1۹۹۴

رده بندی دیویی: ۴۳۷۹۱

شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۱۳۷۸۵

راهنمای خرید کتاب
«دایره‌المعارف مصور فیلم»

تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، بین پست فاتیما داریان، پلاک شش، واحد دو
تلفن: ۶۶۴۰۹۵۵۸ - ۶۶۴۰۹۸۸۵

تهران، خیابان دماوند، خیابان سازمان آب، خیابان چهارم غربی، پلاک ۲۸
تلفن: ۷۷۳۵۴۱۰۵

فروش اینترنتی / www.gbook.ir
ارسال رایگان / تهران: ۹۸۸۵ - ۶۶۴۰۹۸۸۵ ● شهرستان‌ها: ۹۵۵۸ - ۶۶۴۰۹۵۵۸

آدرس مراکز فروش این کتاب در کلیه شهرستان‌ها را از این شماره تلفن‌ها خواهید
۸۸۲۰۸۲۴۴ ● ۷۷۳۵۴۱۰۵

© حق چاپ برای انتشارات سایان محفوظ می‌باشد.
● هرگونه اقتباس و استفاده از تصاویر و محتوای این اثر منوط به اجازه کتبی از ناشر است.

حکایت سینما

۱۰	۱۸۹۵-۱۸۹۵ تولد سینما
۱۲	۱۹۲۹-۱۹۲۰ سکوت طلاست
۱۶	۱۹۳۹-۱۹۳۰ بلوغ سینما
۲۲	۱۹۴۹-۱۹۴۰ سینما و جنگ
۲۶	۱۹۵۹-۱۹۵۰ نبرد تمام‌عیار سینما
۳۲	۱۹۶۹-۱۹۶۰ موج نو
۳۸	۱۹۷۹-۱۹۷۰ روزهای استقلال
۴۴	۱۹۸۹-۱۹۸۰ سینمای جهان
۴۸	دهه‌ی ۱۹۹۰ تا به امروز
۵۴	از سلولوئید تا دیجیتال

فیلم‌ها چگونه ساخته می‌شوند؟

۶۰	پیش‌تولید
۶۴	تولید
۶۸	پساتولید
۷۳	

ژانرهای سینما

۷۶	۸ حادثه‌ای - ماجراجویی
۸۲	۸۲ پویانمایی
۸۵	۸۵ پیشرو (آوانگارد)
۸۶	۸۶ زندگی‌نامه‌ای
۸۷	۸۷ کمدی
۹۱	۹۱ درام تاریخی
۹۲	۹۲ کالت
۹۳	۹۳ فاجعه‌ای
۹۴	۹۴ مستند
۹۶	۹۶ حماسی
۹۸	۹۸ فیلم نوار
۱۰۰	۱۰۰ گنگستری
۱۰۲	۱۰۲ ترسناک
۱۰۴	۱۰۴ هنرهای رزمی
۱۰۵	۱۰۵ ملودرام
۱۰۶	۱۰۶ موزیکال
۱۱۰	۱۱۰ تبلیغاتی
۱۱۲	۱۱۲ علمی‌تخیلی و خیالی
۱۱۵	۱۱۵ دنباله‌دارها
۱۱۶	۱۱۶ چندگانه‌ها
۱۱۷	۱۱۷ نوجوانان
۱۱۸	۱۱۸ هیجان‌انگیز
۱۱۹	۱۱۹ سینمای زیرزمینی
۱۲۰	۱۲۰ جنگی
۱۲۲	۱۲۲ وسترن

سینمای جهان

۱۲۶	۱۳۲ آفریقا
۱۳۴	۱۳۴ خاورمیانه
۱۳۵	۱۳۵ ایران
۱۳۶	۱۳۶ اروپای شرقی
۱۴۰	۱۴۰ بالکان
۱۴۲	۱۴۲ روسیه
۱۴۵	۱۴۵ اسکاندیناوی
۱۴۸	۱۴۸ آلمان
۱۵۱	۱۵۱ فرانسه
۱۵۴	۱۵۴ ایتالیا
۱۵۶	۱۵۶ بریتانیا
۱۵۸	۱۵۸ اسپانیا
۱۶۰	۱۶۰ پرغال
۱۶۱	۱۶۱ کانادا
۱۶۲	۱۶۲ آمریکای مرکزی
۱۶۴	۱۶۴ آمریکای جنوبی
۱۶۷	۱۶۷ چین، هنگ کنگ و تایوان
۱۷۰	۱۷۰ کره
۱۷۱	۱۷۱ ژاپن
۱۷۴	۱۷۴ هند
۱۷۶	۱۷۶ استرالیا و نیوزیلند

کارگردانان برتر سینما

۱۷۸	مشخصات و فیلم‌شناسی ۱۰۰ کارگردان برتر سینمای دنیا
-----	---

۱۰۰ فیلم برتر تاریخ سینما

۲۵۴	راهنمای بر تائیدشدارترین فیلم‌های تاریخ سینما
-----	---

۳۴۴	واژه‌نامه
-----	-----------

در آمریکا سینما با دستگاه‌های کینه توسکوپ^۱ یک سنتی و در دهه ۱۸۹۰ آغاز شد. کافی بود یک سنت درون حفره می‌انداختید و سپس از درون چشمی دستگاه شاهد تصاویر دون‌دون می‌شدید. در آن موقع، این رسانه‌ی جدید به تدریج به بزرگ‌ترین صنعت سرگرمی‌ای که جهان شناخته بود بدل می‌شد تا در سده‌ی بیستم به یک قالب نوین هنری بدل شود.

بوده است.

مرز میان سینمای کشورهای انگلیسی‌زبان و دیگر کشورهای جهان نیز روزه‌روز کمرنگ‌تر می‌شود و ستارگان و فیلمسازانی که از همدیگر تأثیرپذیری و الگوگیری فرهنگی دارند گواه این امر هستند. یک کودک آمریکایی همان‌قدر که به تماشای کارتون‌های والت دیزنی^۲ علاقه دارد، به دیدن «نیمه»^۳ های ژاپنی نیز علاقه‌مند است؛ جوانان غربی هم همان‌قدر با فیلم‌های هنرهای رزمی آسیایی یا قالب فیلم‌های هندی آشنایی پیدا کرده‌اند که تماشاگران شرقی با فیلم‌های آمریکایی آشنا هستند.

سینما نه تنها برای تماشاگران خود در سراسر جهان تفریحی ناب فراهم می‌آورد، بلکه آن را «هنر هفتم» نیز نامیده‌اند. هوگو مونستربرگ^۴ روان‌پزشک آلمانی در سال ۱۹۱۶ در ضمن بررسی ویژگی‌های یکنای سینما، از توانایی‌های آن برای قاعده‌گذاری دوباره‌ی زمان و مکان سخن گفته است. ریچوتو کانودو^۵ یک منتقد فرانسوی زاده‌ی ایتالیا در سال ۱۹۲۶ این بحث را مطرح کرده بود که سینما باید از واقع‌گرایی فراتر برود و احساسات فیلمساز و همچنین ویژگی‌های روانی شخصیت‌ها و حتی ناخودآگاه آنان را مطرح کند. این امکانات سینما را لویی دلوک^۶ و ژان اپستاین^۷ فیلمسازان و نظریه‌پردازان «امپرسیونیست» فرانسوی نیز بیان کرده بودند و هم‌اکنون در ایران نظریه‌ی تدوین نیز که فیلمسازان اتحاد شوروی در دهه‌ی ۱۹۲۰ به اندیشه‌های ایشان توجه داشتند، آن مهر تأیید زده بودند. این فیلمسازان تداوم با یک فرآیند سده‌ی بسط زمانی را زیر پا نهادند و کوشیدند راه‌های تازه‌ای برای نمایش سیلان فکری و ذهنی شخصیت‌ها بیابند و داستان‌گویی یک‌راست و مستقیم را با انکاره‌های تکه‌پراکنده و ارایه‌ی نظرگاه‌های مختلف جایگزین کنند.

اما سینما از نظر جدیت و ژرفابینی نه تنها با به اصطلاح «فیلم هنری» بلکه با فیلم‌های رایج روز که از پیشگامان آن می‌توان از د. و. گریفیث^۸، فریتس لانگ^۹، چارلی چاپلین^{۱۰}، بازی برکلی^{۱۱}، والت دیزنی^{۱۲}، ژان رنوا^{۱۳}، اورسن ولز^{۱۴}، جان فورد^{۱۵} و آلفرد هیچکاک^{۱۶} نام برد، برابری می‌کرد. پیشرفت‌های فنی نظیر فیلم‌های بسیار حساس، صدا، تکنی‌کالر^{۱۷}، سینماسکوپ^{۱۸} و تجهیزات سبک فیلمبرداری نیز به کار آمدند تا راه‌های تازه‌ای برای بیان سینمایی بر پرده‌ی بزرگ را بررسی کنند. در واپسین دهه‌ی سده‌ی بیستم «تصاویر خلق‌شده‌ی

فیلم‌های سینمایی از همان نخستین روزها، قصه‌های پرشور عاشقانه و واقعیت‌گریزی را برای میلیون‌ها نفر

در سراسر جهان، به ارمغان آورد. سینما قالیچه‌ی پرنده‌ای بود که آنان را از واقعیات دشوار زندگی دور می‌کرد. فیلم‌های سینمایی در سال‌های «رکود بزرگ اقتصادی» در آمریکا، نوش‌داروی جامعه و در سال‌های جنگ دوم جهانی تسکین‌دهنده‌ی مردم بودند و در دهه‌های پس از آن کماکان جامعه را از واقعیت‌های روز دور نگاه می‌داشتند. هالیوود، کالیفرنیا، که آن را «کارخانه‌ی رویاسازی» نامیدند، عرضه‌کننده‌ی همان چیزهایی بود که «رویاها» از آن می‌ساختند.

گرچه هالیوود از دهه ۱۹۲۰ بر صنعت سینمای جهان سلطه‌ی ناکارنا را بر یافته است اما تنها «بازیگر» این بازار واقعیت‌جهانی نیست. آنچه سبب می‌شود که سینما را جهانی‌ترین هنر شناسند، دامنه‌ی گسترده‌ی فیلم‌هایی است که بیش از ۵۰ کشور جهان به بازارهای جهانی عرضه می‌کنند. فیلم‌هایی که به اندازه‌ی فرهنگ‌های پدیدآورنده آن‌ها، گوناگون و متنوع هستند. هر سال که می‌گذرد، کشورهای بیشتری که مدت‌ها به فیلمسازان جهان التفاتی نمی‌شد، به تولید فیلم‌هایی می‌پردازند که توجه بینندگان در سرتاسر جهان قرار می‌گیرد.

در این تردیدی نیست که در چند دهه‌ی گذشته، سینمای خلاق از حوزه‌ی آمریکا و اروپا گسترش یافته و به آسیای مرکزی و شرقی کشیده شده و به کشورهای در حال توسعه رسیده است که یک نمونه‌ی خیره‌کننده‌ی آن ایران و سینمای شگفت‌انگیزش است. کشورهای آفریقایی شاهد ظهور فیلم‌سازی با تخیلی منحصر به فرد بوده‌اند، که از آن جمله می‌شود به عثمان سمین^{۱۹} و سلیمان سیهه^{۲۰} اشاره کرد. کشورهای چین، هنگ کنگ، تایوان و کره نیز فیلم‌هایی با کیفیت بصری خارق‌العاده و موضوع‌هایی جذاب خلق کرده‌اند. از سوی دیگر، سینمای کشورهای اسپانیا و آمریکای لاتین نیز شاهد اوج‌گیری دوباره‌ای بوده است. دانمارک که از دوره‌ی کارل درایر^{۲۱} فیلمساز بزرگ، فیلمسازیش مطرح بود در اواخر دهه‌ی ۱۹۸۰ شاهد یک نوزایی

عکسی تبلیغاتی برای فیلم آواز در باران (۱۹۵۲)، فیلمی موزیکال که با روزهای آغازین سینمای ناطق شوخی‌های دلپذیری می‌کند.

«یک دردرس دیگر (۱۹۳۰) با حضور تیم کمدی دو نفری استن لورل و الیور هاردی

افزوده شد. حال با ظهور دستگاه‌های پخش ویدئو و «دی‌وی‌دی» امکان دانلود فیلم از اینترنت، به شیوه‌های مختلف می‌توان فیلم دید. همانطور که پیتر گرین‌وی^{۲۵} فیلمساز انگلیسی گفته است، «امروزه به جای آنکه مردم به‌سوی فیلم‌ها بروند، فیلم‌ها هستند که به سراغ آنان می‌آیند.» فیلمسازان هم به تدریج یاد می‌گیرند که چگونه این شیوه‌های جدید تماشای فیلم را به کار بگیرند. با این همه، فارغ از اینکه چه پیشرفت‌های فنی رخ داده، فارغ از اینکه کجا و چگونه فیلم می‌بینیم؛ بر صفحه تلفن همراه یا بر پرده بزرگ سینما، فارغ از اینکه شاهد یک درام عاشقانه سیاه و سفید هستیم، یا یک فیلم عظیم حماسی تکنی کالر، آنچه کماکان مایه حیرت، تفکر و لذت تماشاگران می‌شود، نوع ذاتی فیلم - محصول کار مشترک فیلمساز، فیلمنامه‌نویس، مدیر فیلمبرداری و بازیگران و غیره - است.

کوشیده‌ایم تا این کتاب تا حد ممکن بی‌غرض و منصفانه باشد و فیلم‌ها و فیلمسازی را در آن بگنجانیم که سرمنشأ تحولی بوده‌اند؛ اما می‌دانیم که برخی انتخاب‌های شخصی هم مداخله کرده‌اند.

«ادمند (اسکندر کینز) رو در روی شیری به نام «اصلان» که به مدد CGI خلق شده، در صحنه‌ای از وقایع تاریخی: شیر، جادوگر و کمد لباس (۲۰۰۵).

رایج‌های CGI) به این کنکاش‌ها استمرار بخشید، با ورود دوربین‌های دیجیتال به تعداد فیلمسازان بیش از هر زمان دیگری

«مگی چونگ در فیلم قهرمان (۲۰۰۲) ساخته زانگ می‌یو فیلمساز چینی، نمونه‌ای از سینمای هنرهای رزمی در حال ورود به عرصه سینمای رایج روز غرب است.

- 1 - Kinetoscope
- 2 - Sam Spade
- 3 - Maltese Falcon
- 4 - Ousmane Sembene
- 5 - souleymane cissé
- 6 - Carl Dreyer
- 7 - Walt Disney
- 8 - Anime
- 9 - Hugo Munsterberg
- 10 - Riccioto Canudo
- 11 - Louis Delluc
- 12 - Jean Epstein
- 13 - D.W. Griffith
- 14 - Fritz Lang
- 15 - Charlie Chaplin
- 16 - Basby Berkly
- 17 - Walt Disney
- 18 - Jean Renoir
- 19 - Orson Welles
- 20 - John Ford
- 21 - Alfred Hitchcock
- 22 - Technicolor
- 23 - Cinema Scope
- 24 - Computer Generated Imagery (CGI)
- 25 - Peter Green Away